

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (11)
1.9.2016
Taltionumero
3680
Diaarinumero
2135/3/14

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus ja valituslupahakemus

Muutoksenhakija A

Päätös, jota valituslupahakemus koskee

Itä-Suomen hallinto-oikeus 11.4.2014 nro 14/5020/2

Asian aikaisempi käsittely

Kuopion kaupungin yksilöasioiden jaoston alainen viranhaltija on 30.1.2013 myöntänyt A:lle vammaispalvelulain perusteella henkilökohtaista apua sairauden tai vamman takia välttämättömään avustamiseen harrastuksissa, yhteyskunnallisessa osallistumisessa ja/tai sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä enintään 30 tuntia kuukaudessa ajalle 1.2.2013–31.1.2016. Tarvittaessa päätös voidaan tarkistaa aikaisemminkin. Avustajana ei voi toimia A:n lähiomainen (äiti/isä).

Kuopion kaupungin yksilöasioiden jaoston alainen viranhaltija on päätöksellään 30.1.2013 myöntänyt valittajalle vammaispalvelulain perusteella henkilökohtaista apua sairauden tai vamman takia välttämättömään avustamiseen päivittäisissä toiminnoissa enintään 120 tuntia kuukaudessa ajalla 1.2.2013–31.1.2016. Tarvittaessa päätös voidaan tarkistaa aikaisemminkin. Valittajan avustajana ei voi toimia lähiomainen (äiti/isä).

Kuopion kaupungin yksilöasioiden jaoston alainen viranhaltija on päätöksellään 29.1.2013 hylännyt A:n hakemuksen vammaispalvelulain mukaisesta avustuksesta päivittäisissä toiminnoissa tarvittavana välineenä älypuhelimeen A:lle ja hänen omaishoitajana olevalle äidilleen, Handifon-nimiseen muistin apuvälineeseen tai vaihtoehtoisesti Handi II-nimiseen ajanhallintakalenteriin sekä parranajokoneeseen.

Kuopion kaupungin yksilöasioiden jaosto on päätöksillään 10.4.2013 § 55, § 56 ja 57 § hylännyt oikaisuvaatimukset ja pysyttänyt viranhaltijapäätökset ennallaan.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Itä-Suomen hallinto-oikeus on siltä osin, kun korkeimmassa hallinto-oikeudessa on kyse, jättänyt tutkimatta A:n vaatimuksen tavallisten puhelinten korvaamisesta ja hylännyt A:n valituksen muilta osin.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

1. Tutkimatta jättäminen

Valituksenalainen yksilöasioiden jaoston päätös 10.4.2013 § 57 on koskenut muun muassa älypuhelimien myöntämistä vammaispalvelulain mukaisina apuvälineinä valittajalle eikä päätöksellä ole ratkaistu valittajan oikeutta saada tavalliset matkapuhelimet vammaispalvelulain mukaisena apuvälineenä, joten sen osalta asiassa ei ole tehty valituskelpoista päätöstä. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu ensi asteena ottaa asiaa ratkaistavakseen. Tämän vuoksi hallinto-oikeus ei tutki valitusta siltä osin kuin siinä on vaadittu loppuvuonna 2011 hankittujen tavallisten matkapuhelinten hankkimiskustannusten myöntämistä vammaispalvelulain mukaisina apuvälineinä.

2. Pääasia

Sovellettavat säännökset

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 8 d §:n 1 momentin mukaan henkilökohtaisen avun järjestämistavoista päätettäessä ja henkilökohtaista apua järjestettäessä kunnan on otettava huomioon vaikeavammaisen henkilön oma mielipide ja toivomukset sekä palvelusuunnitelmassa määritelty yksilöllinen avun tarve ja elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Vammaispalvelulain 8 d §:n 2 momentin mukaan kunta voi järjestää henkilökohtaista apua;

- 1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajanpalkkaamisesta aiheutuvat kustannukset työnantajan maksettavaksi kuuluvine lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut;
- 2) antamalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten sosiaalihoitolain 29 a §:ssä tarkoitetun palvelusetelin, jonka arvo on kohtuullinen; taikka
- 3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.

Vammaispalvelulain 8 d §:n 4 momentin mukaan edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna henkilökohtaisena avustajana ei voi toimia vaikeavammaisen henkilön omainen tai muu läheinen henkilö, ellei sitä erityisen painavasta syystä ole pidettävä vaikeavammaisen henkilön edun mukaisena.

Vammaispalvelulain 9 §:n 1 momentin mukaan vammaiselle henkilölle korvataan hänen vammansa tai sairautensa edellyttämän tarpeen mukaisesti kokonaan tai osittain kustannukset, jotka hänelle aiheutuvat tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisista tukitoimista sekä ylimääräiset kustannukset, jotka aiheutuvat vamman tai sairauden edellyttämän vaatetuksen ja erityisravinnon hankkimisesta. Päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavien välineiden, koneiden ja laitteiden hankkimisesta aiheutuneista kustannuksista korvataan puolet.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammaispalveluasetus) 17 §:n 1 momentin mukaan korvausta muiden kuin lääkinnällisen kuntoutuksen piiriin kuuluvien välineiden, koneiden tai laitteiden hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin suoritetaan sellaiselle vammaiselle henkilölle, joka tarvitsee niitä vammansa tai sairautensa johdosta liikkumisessa, viestinnässä, henkilökohtaisessa suoriutumisessa kotona tai vapaa-ajan toiminnoissa.

Valittajan terveydentilasta esitetty selvitys

Valittajalla on diagnosoitu high functioning -autismi ja kielellinen erityisvaikeus. Valittaja asuu itsenäisesti omassa asunnossaan. Asiassa on esitetty useita valittajaa koskevia lääketieteellisiä selvityksiä, jotka ovat olleet käytettävissä hakemusta ja oikaisuvaatimusta käsiteltäessä.

Lääketieteen lisensiaatti, psykiatrian erikoislääkäri Minna Kauhanen on 13.4.2011 allekirjoittamassaan lausunnossa todennut, että valittaja on ei-kehitysvammainen henkilö, jolla on vaikea-asteisen Aspergerin oireyhtymän piirteet, vaikeat toiminnan ohjauksen ongelmat, joista johtuvat huomattavat avun ja tuen tarpeet jo perusarkielämässä. Valittajalla on todettu huomattavia toiminnan ohjauksen vaikeuksia, jotka tulevat esille opiskelussa ja arkielämässä voimakkaina. Valittaja tarvitsee sanallista ohjausta, muistuttelua ja aikatauluttamista. Hänellä on todettu jumiutumista ja takertumista rituaaleihin ja maneereihin, toiminnan aloittaminen ja loppuun saattaminen ei tahdo onnistua. Valittajan on vaikea ymmärtää monimutkaisesti muotoiltuja lauseita, samoin puheen tuottaminen on työllästä ja hidasta. Valittajan yllättävissä tilanteissa selviytymiseen liittyy selviä vaikeuksia.

Valittajan tuen tarvetta asumisessa on arvioitu Vaalijalan kuntayhtymän Pohjois-Savon poliklinikan toimesta 25.9. ja 1.10.2009 valittajan kotona tehdyillä arviointikerroilla. Kuntoutusohjaaja Nina Vonkkanen ja psykologi Aki Vainikainen ovat 19.11.2009 allekirjoittamassaan lausunnossa yhteenvetona todenneet, että valittajan toiminta arjen tilanteissa on perusteellista. Toiminnassa näkyy kuitenkin aloittamisen vaikeus ja tilansidonnainen joustamattomuus. Hän tarvitsee ulkoista ohjausta muun muassa ajankäytön suunnitteluun ja toimintojen aloittamiseen sekä niissä etenemiseen. Arkitoimien suorittamiseen menee aikaa runsaasti ja selvittääkseen niistä hän tarvitsee apua ja ohjausta.

Valittaja on toimittanut hallinto-oikeudelle lisäselvityksenä sairauskertomuksen psykiatrian poliklinikan 1.10.2013 käynniltä. Sairauskertomuksessa on todettu, että ulkopuolinen henkilö lisää potilaan psyykkistä kuormittuneisuutta ja ”sähellystä”. Tämä on ollut eräs keskeisistä syistä vapaa-ajan avustajan työsuhteen purkamiselle. Ideaalinen henkilökohtainen avustaja olisi pitkäaikaisesti sitoutunut, perehtynyt autismin kirjon ilmiöihin yleensä ja potilaan tapaan ajatella ja toimia erityisesti. Valittajan on vaikea ellei mahdoton muuttaa käytöstään vaihtuvien avustajien mukaan. Näin ollen voisi ajatella äidin sopivan ainakin toistaiseksi tähän tehtävään.

Henkilökohtainen avustaja

Valittajalle on viranhaltijapäätöksillä myönnetty vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua päivittäisiin toimiin 120 tuntia kuukaudessa ja harrastuksiin, yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja sosiaalisen

vuorovaikutuksen ylläpitämiseen 30 tuntia kuukaudessa ajalla 1.2.2013-31.1.2016. Hallinto-oikeus toteaa, että viranhaltijalla ja yksilöasioiden jaostolla on ollut sinänsä toimivalta antaa asioissa määräaikaiset päätökset eikä asioissa ole näytetty, että määräaikaisuudella olisi tosiasiallisesti kavennettu valittajan subjektiivista oikeutta.

Valittaja on vedonnut siihen, että äidin tai muun läheisen toimiminen henkilökohtaisena avustajana on perusteltua valittajan Asperger/dysfasian aiheuttamien kommunikointiongelmien vuoksi ja että henkilökohtaisen avustajan tulisi hallita autistinen ajattelu.

Viranomaisen on valituksien johdosta antamassaan lausunnossa todennut muun ohella, että henkilökohtaisen avustajan tehtävään soveltuvia avustajia on Kuopiossa saatavana. Tästä esimerkkinä on, että vammaispalvelulain mukainen avustaminen onnistuu yli 250 kuopiolaiselle vaikeavammaiselle henkilölle.

Asiassa on riidatonta, että valittaja on vammaispalvelulain 8 c §:n 3 momentissa tarkoitettu vaikeavammaisen henkilö, joka sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee toisen henkilön apua suoriutuakseen vammaispalvelulain 8 c §:n 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista.

Asiassa on kysymys siitä, onko valittajalla oikeus saada äitinsä tai muun läheisen vammaispalvelulaissa tarkoitetuksi henkilökohtaiseksi avustajaksi. Asiassa on arvioitava, onko valittajalla vammaispalvelulain 8 d §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla erityisen painavat perusteet ja onko valittajan edun mukaista, että hänen äitinsä tai muu läheisensä toimii henkilökohtaisena avustajana.

Hallituksen esityksessä laeiksi vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 4 §:n muuttamisesta (HE 166/2008) todetaan, että henkilökohtaisen avustajan työsuhteeseen tulisi pääsääntöisesti palkata perheen ulkopuolinen henkilö. Esityksen mukaan avustajana ei siis voisi toimia vaikeavammaisen henkilön puoliso, lapsi, vanhempi, isovanhempi tai muu läheinen eli avopuoliso tai samaa sukupuolta oleva elämäkumppani, ellei sitä erityisen painavasta syystä olisi pidettävä vaikeavammaisen henkilön edun mukaisena. Hallituksen esityksen mukaan henkilökohtainen apu on tarkoitettu mahdollistamaan vaikeavammaisen henkilön itsenäistä elämää sekä kotona että kodin ulkopuolella. Tämä tavoite ei kaikissa tilanteissa täysin toteudu, jos lähiomainen toimii henkilökohtaisena avustajana. Esityksessä mainitaan,

että avustajan työnantajana toimiminen aiheuttaa helposti jääviys- ja riskitilanteita, jos kyseessä on perheen sisäinen työsuhte.

Kyseisessä hallituksen esityksessä mainitaan, että erityisen painavana syynä palkata omainen tai muu läheinen henkilö avustajaksi voisi olla esimerkiksi äkillinen avuntarve, kun vakituinen avustaja sairastuu tai hänen työsuhteensa päättyy. Omaisen tai muun läheisen palkkaaminen avustajaksi voi olla perusteltua myös silloin, kuin perheen ulkopuolisen avustajan löytäminen osoittautuu vaikeaksi. Vammaan tai sairauteen liittyvät erityiset syyt voivat johtaa siihen, että on vaikeavammaisen henkilön edun mukaista, jos omainen tai muu läheinen henkilö toimii avustajana. Tällaisia tilanteita voivat olla toimintakykyyn voimakkaasti vaikuttavat vammat ja sairaudet, jolloin avustajalta edellytetään muun muassa vaikeavammaisen henkilön fyysisen motoriikan hallintaa sekä vaikeimmissa tilanteissa eleiden ja tunnetilojen tulkintaa.

Lainsäätäjän nimenomainen ratkaisu on, että vammaisella on oikeus saada omainen tai muu läheinen avustajakseen vain erityisen painavilla poikkeusperusteilla. Oikeuskäytännössä näitä erityisen painavia poikkeusperusteita on tulkittu suppeasti. Asiaa kokonaisuutena arvioiden valittajan vaatimukselleen esittämät vammasta johtuvat perusteet ja valittajan kommunikointiin liittyvät vaikeudet eivät muodosta sellaista erityisen painavaa syytä, jonka johdosta valittajan äidin tai muun läheisen toimiminen valittajan henkilö kohtaisena avustajana olisi pidettävä valittajan edun mukaisena.

Valittajalla on ollut mahdollisuus hankkia henkilökohtainen avustaja Honkalampi-säätiön avustajakeskuksen kautta. Valittaja on vastineessaan tuonut esiin aiemmin ulkopuolisen henkilökohtaisen avustajan toimintaan liittyviä seikkoja. Nämä seikat eivät kuitenkaan osoita, että valittajalle sopivaa perheen ulkopuolista henkilökohtaista avustajaa ei olisi saatavilla. Valittaja ei ole osoittanut, että sellaista henkilökohtaista avustajaa, joka pystyy vastaamaan valittajan tarpeisiin ja kommunikoimaan valittajan kanssa hänen edunmukaisella tavalla, ei olisi saatavissa. Valittajalla ei ole näin ollen myöskään muita erityisen painavia syitä lähiomaisen toimimiselle avustajana. Asiaa ei ole arvioitava toisin myöskään valittajan hallinto-oikeudelle lisäselvityksenä toimittaman 1.10.2013 käynniltä laaditun sairauskertomuksen perusteella. Valituksenalaiset yksilöasioiden jaoston päätökset 10.4.2013 § 55 ja § 56 eivät ole lainvastaisia eikä päätöksiä tältä osin ole syytä kumota tai muuttaa.

Välineet, koneet ja laitteet

Asiassa on arvioitava sitä, ovatko valittajan apuvälineeksi hakemat älypuhelinominaisuudella olevat kännykät, ajanhallintalaitteet ja parranajokone vammaispalvelulain 9 §:n 1 momentin ja vammaispalveluasetuksen 17 §:n 1 momentin mukaisia valittajan päivittäisissä toiminnoissa suoriutumisessa tarvitsemia välineitä, koneita ja laitteita. Kyseisten laitteiden korvaamisessa on kyse niin sanotusta määrärahasidonnaisesta tukitoimesta, jonka kunta järjestää tarkoitukseen varattujen määrärahojen puitteissa. Kunnan on korvattava kyseessä olevassa lainkohdassa tarkoitettujen välineiden, laitteiden ja koneiden hankkimisesta aiheutuvat kohutuulliset kustannukset, mikäli niitä voidaan pitää välttämättöminä vammaisen henkilön päivittäisistä toiminnoista suoriutumiselle.

Valittaja on todennut hakemiensa kännyköiden ja ajanhallintalaitteiden edistävän hänen omatoimisuuttaan ja helpottavan kommunikointiongelmia. Valittaja on vaatimuksensa perusteena esittänyt partakoneen olevan välttämätön päivittäin, koska valittaja ei pysty vammansa vuoksi käyttämään partaveistä.

Hallinto-oikeus toteaa, että parranajokonetta voidaan pitää hyvin tavanomaisena miesten laitteena. Sen tarvetta ei voida pitää ensisijassa valittajan vammasta johtavana. Älypuhelimet ja ajanhallintalaitteet ovat valittajalle tarpeellisia ja helpottavat valittajaa toimimaan itsenäisemmin päivittäin. Asiaa arvioitaessa on otettava huomioon, että valittajalle on myönnetty vammaispalvelulain mukaisena tukitoimena päivittäisistä toiminnoista suoriutumiseen henkilökohtaista apua yhteensä 150 tuntia kuukaudessa kotona ja kodin ulkopuolella. Viranomaisen on tuonut asiassa esille, että valittajan kanssa ei ole pystytty laatimaan yhteistä palvelusuunnitelmaa sen määrittämiseksi, miten haetut palvelut voitaisiin sovittaa yhteen valittajan edun mukaisella tavalla. Kun arvioidaan valittajan tilannetta ja hänelle myönnettyjä palveluja kokonaisuutena, kyseisiä laitteita ei voida pitää välttämättöminä hänen päivittäisistä toiminnoista suoriutumiselleen eikä siten vammaispalvelulain nojalla korvattavina. Valituksenalaista yksilöasioiden jaoston päätöstä 10.4.2013 § 57 ei näin ollen ole syytä muuttaa. Tällä päätöksellä ei ole ratkaistu valittajan oikeutta tavallisiin matkapuhelimiin vammaispalvelulain mukaisina apuvälineinä.

Hallinto-oikeuden päätöksen muutoksenhakuosoitus

Hallinto-oikeuden päätöksessä on muutoksenhaun osalta lausuttu, että henkilökohtaisen avustajan osalta päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Päivittäisessä suoriutumisessa tarvittavien välineiden, koneiden ja laitteiden osalta on lausuttu, ettei hallinto-oikeuden päätökseen vammaispalvelulain 19 §:n 2 momentin mukaan saa valittamalla hakea muutosta, ellei korkein hallinto-oikeus myönnä valituslupaa.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja vammaispalvelulain mukainen henkilökohtainen apu järjestetään hänelle siten, että hänen lähiomaisensa voi toimia hänen henkilökohtaisena avustajanaan sekä päivittäisissä toimissa että harrastuksissa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. Henkilökohtaisen avun tulee olla toistaiseksi voimassa oleva palvelu.

A:n on katsottava pyytäneen, että korkein hallinto-oikeus myöntää vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain nojalla valitusluvan ajanhallintalaitetta ja kahta älypuhelinta tai ainakin kahta tavallista matkapuhelinta koskevan asian tutkimiseksi vammaiselle järjestettävää taloudellista tukitoimintaa koskevana asiana.

A on esittänyt vaatimustensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Autismia sairastavat henkilöt ovat hyvin eritasoisen toimintakyvyn omaavia yksilöitä, jolloin heidän hoitonsa, kuntoutuksensa ja tukensa on hyvin yksilöllistä. Autismin kirjon kriteeristön mukaan ongelmia esiintyy kolmella osa-alueella: sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, kommunikoinnissa ja rajoittuneissa erityisen mielenkiinnon kohteissa. Autismin kirjon henkilöillä on ongelmia sosiaalisten suhteiden ja sosiaalisten tilanteiden hahmottamisessa, tulkitsemisessa ja ymmärtämisessä. Usein ongelma korostuu vajavaisen kommunikointikyvyn tai sanallisen tai sanattoman viestinnän tulkintavaikeuksien vuoksi.

Ajanhallintalaitteella voidaan kompensoida henkilökohtaisen avun tarve, kun avun tarve liittyy ajanhallintaan. A:n primäärein avun tarve on nimenomaan apu ajanhallintaan muun muassa jäsentämällä, osatoimintoihin pilkkomalla, kiirehtimällä, muistuttamalla ja toimiin hoputtamisella. A:n visuaalisuus on vahvaa, joten hänen tulisi saada apua ajanhallintaan visuaalisesti eikä toisen tai varsinkaan ulkopuolisen henkilön toimesta auditiivisesti. Ajanhallintalaitteella voidaan laittaa valvomaan A:n toimintojen aloittaminen ajallaan, toimintojen jatkaminen tarkoituksenmukaisella tavalla sekä toimintojen tarkoituksenmukainen loppuun saattaminen.

Puhelimen tarve on ilmeinen ja välttämätön henkilökohtaisessa avussa, jotta A voi tarvittaessa ottaa yhteyttä häntä avustavaan henkilöön ja käydä hänen kanssaan läpi tilannetta, jossa hän on. Tyypillisesti näitä tilanteita ovat valintojen tekeminen kaupassa ja toistuvat asiointitilanteet. Puhelimilla voidaan kompensoida avustajan tarvetta olla hänen mukanaan aiheuttamassa stressiä läsnäolollaan. A:lla on kertomisen ja avaruudellisen hahmottamisen vaikeus. Videoyhteyden avulla hän pystyisi näyttämään esimerkiksi kaupan hyllyltä tavaroita, jotta hän saisi tehtyä valintapäätöksen häntä avustavan henkilön kanssa. Tavallisella puhelimella A:ta avustettaessa avustaja ei voi olla sellainen henkilö, joka ei tunne hänen tapaansa kommunikoida ja ilmaista asioita muun muassa kontekstisidonnaisesti ja konkreettisesti.

A ei voi ottaa käyttöön hänelle myönnettyä henkilökohtaista apua harrastuksiin, yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämiseen, koska viranhaltijapäätöksen mukaan häntä voi avustaa vain ulkopuolinen henkilö. A:ta avustaneet ulkopuoliset henkilöt ovat epäonnistuneet kommunikaatiossa ja aiheuttaneet hänelle stressiä. Monta kertaa avustamisen jälkeen A on ollut niin väsynyt, että hänen on pitänyt mennä nukkumaan. Hänen vammansa ydintä on poikkeavan kommunikoinnin lisäksi vuorovaikutustaitojen laaja puutteellisuus, kykenemättömyys sopeutua sosiaalisiin tilanteisiin, neurologisen prosessoinnin hitaus, motorinen hitaus ja kömpelyys, kielellisen itseilmaisun vaikeus, asioista ja tunnetiloista kertomisen vaikeus sekä kommunikoinnissa syrjähtelyt. Avustajan on osattava lukea A:ta. Tämä ei ulkopuoliselta onnistu. Ulkopuolinen avustaja lisää A:n avun tarvetta, aiheuttaa hänelle jännitystiloja ja lisääntyvää levon tarvetta. Lähiomainen on hyväksyttävä A:n avustajaksi, koska vain lähiomaiset sitoutuvat avustustyöhön. Ulkopuolisen avustajan löytäminen on todella vaikeaa ja epätodennäköistä.

A on täydentänyt valitustaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen toimittamallaan kirjelmillään.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus on tutkinut valituksen. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.
2. Korkein hallinto-oikeus hylkää valituslupahakemuksen.

Perustelut

1. Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei henkilökohtaista avustajaa koskevalta osalta ole perusteita siltä osin kuin muutoksenhakemus henkilökohtaista apua koskien on tutkittava valituksena.

2. Sen perusteella, mitä valitusluvan hakija on muilta osin esittänyt ja mitä asiakirjoista muutoin ilmenee, asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi välineitä, koneita ja laitteita koskevilta osin ei ole vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 19 §:n 3 momentissa säädettyä valitusluvan myöntämisen perustetta.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Pekka Vihervuori
presidentti

Irma Telivuo
hallintoneuvos

Vesa-Pekka Nuotio
hallintoneuvos

Petri Helander
hallintoneuvos

Antti Pekkala (t)
hallintoneuvos

Anna Heikkilä
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös

Jäljennös

A, maksutta

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Kuopion kaupungin yksilöasioiden jaosto